

Kirjallinen kysymys KK 594/2021 vp

Iiris Suomela vihr ym.

Kirjallinen kysymys translain uudistamisen aikataulusta

Eduskunnan puhemiehelle

Sanna Marinin hallitus on hallitusohjelmassaan sitoutunut uudistamaan lain sukupuolen vahvistamisesta laatimalla uuden translain. Lain tavoitteiksi on mainittu hallitusohjelmassa, että sen tulee kunnioittaa ihmisen itsemääräämisoikeutta. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että vaade lisääntymiskyvyttömyydestä poistetaan ja lääketieteelliset hoidot eriytetään sukupuolen korjauksesta.

Translain uudistusta on odotettu jo liian pitkään. Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuskomitea antoi huhtikuussa 2021 Suomelle suosituksen translain uudistamiseksi. Myös esimerkiksi Ihmisoikeusjärjestö Amnesty International ja lukuisat oikeustieteen asiantuntijat ovat kritisoineet lain nykytilaa kovin sanankääntein.

Komitea esitti samalla huolensa, että sukupuolen juridinen vahvistaminen ei olisi jatkossakaan mahdollista alaikäisille, mikäli translain uudistus toteutetaan hallitusohjelmassa kaavaillulla tavalla. Myös suomalainen transyhteisö on esittänyt perustellun huolensa siitä, että translain uudistus ei huomioi riittävässä määrin alaikäisiä. Translain kokonaisuudistusta vaativa Oikeus olla -kansalaisaloite sai huhtikuussa täyteen vaaditut 50 000 allekirjoitusta vain kahdessa päivässä. Aloitteeseen on kirjattu, että myös alaikäiset tulee huomioida laissa.

Jätimme yhdessä kansanedustaja Bella Forsgrénin kanssa kirjallisen kysymyksen KK 230/2021 vp translain etenemisestä huhtikuussa 2021. Ministeri Kiurun vastauksessa tuotiin esille, että lakiuudistus on viivästynyt koronapandemian vuoksi. Samalla vastauksessa kerrottiin, että lainsäädäntömuutosten takia ollaan asettamassa laajapohjainen työryhmä toukokuun 2021 aikana. Vastauksen perusteella ”työryhmän työskentelystä viestitään aktiivisesti ja työskentelyyn osallistetaan laajasti.” Kuitenkaan työryhmän työstä ei ole kuulunut vielä lokakuussa 2021. Ministerin kirjallisen kysymyksen vastauksen mukaan perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittavan translainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2022 aikana.

Nyt translain uudistus näyttäisi jälleen viivästyvän kuukausilla. Hallituskausi on yli puolenvälin, joten niillä lainsäädäntöhankkeilla, jotka aiotaan saada valmiiksi ennen vaaleja, on jo kiire. Kiire on jo yksin hankkeen inhimillistä kärsimystä vähentävän luonteen vuoksi: lukuisat transtaustaiset nuoret ja aikuiset odottavat kuumeisesti, että heidän henkistä ja fyysistä itsemääräämisoikeutensa loukkaava lainsäädäntö korjataan.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 594/2021 vp

Miten ja millaisella aikataululla translain uudistaminen etenee ja aikooohan ministeri Kiuru tuoda tämän hallitusohjelman mukaisen hallituksen esityksen eduskuntaan siinä aikataulussa, että se ehditään hyväksymään tämän eduskunnan aikana,

mistä johtuu, että translain uudistus näyttää viivästyvän jo toistamiseen,

miten varmistetaan, että translain uudistamistyö ei myöhästy entisestään,

miten huolehditaan kattavasta kansalaisyhteiskunnan kuulemisesta,

onhan valmisteluajankäytössä varattu riittävän pitkä aika lausuntokierrokselle ja lausunnoista aiheutuville muutoksille hallituksen esitykseen ja

onko translain uudistuksessa huomioitu lasten oikeudet YK:n ihmisoikeuskomitean huomautuksen mukaisesti?

Helsingissä 26.10.2021

Iiris Suomela vihr
Bella Forsgrén vihr